

Klinik laborator diagnostikada innovatsion texnologiyalardan foydalanish, muammolar va yechimlar, 2023

**KLINIK LABORATOR
DIAGNOSTIKADA INNOVATSION
TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISH, MUAMMOLAR VA
YECHIMLAR**
**xalqaro ilmiy-amaliy
anjuman**
18 aprel 2023 yil

O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi

WWW.SSV.UZ

Toshkent tibbiyot akademiyasi WWW.TMA.UZ

Mazkur to‘plamda Toshkent tibbiyot akademiyasining “Klinik laborator diagnostikada innovatsion texnologiyalardan foydalanish, muammolar va yechimlar” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari kiritilgan.

To‘plamga kiritilgan materiallarning mazmuni va sifatiga muallif(lar) javobgar hisoblanadi.

Toshkent – 2023

CONTENTS MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ

Абдуллаева М.И., Иноятова Ф.Х., Нарбутаева Д., Ахматова К., Алимов С. Алкоголли ёғли гепатозда биокимёвий кўрсаткичларнинг ўзгаришларини коррекциялаш	19
Абдухалилов Ф.Ш., Умурзакова Р.З. Сурункали буйрак касаллигида лаборатор кўрсаткичларнинг ўзгариши.....	20
Адилова Н.Ш., Шагазатова Б.Х. Состояние эндотелиальной дисфункции после бариатрической операции	22
Айбергенова Х.Ш., Умарова З.Ф., Жабборов О.О., Жуманазаров С.Б. Сурункали буйрак касаллиги билан оғриган беморларда камқонликни худудга боғлиқ хусусиятлари	23
Айтмуратова У.Б. Клиническое значения хромогранина а в лабораторной диагностике нейроэндокринных опухолей	25
Алимов Т.Р., Шевченко Л.И. Эффективность применения нового отечественного кровезаменителя антиоксидантного действия в травматологии	27
Ассесорова Ю.Ю., Касимова С.А., Бабаджанова Ш.А. Проведение флюоресцентной гибридизации in situ (fish) у больных острым лимфобластным лейкозом	29
Ассесорова Ю.Ю., Касимова С.А., Бабаджанова Ш.А. Цитогенетические исследования у больных острым лимфобластным лейкозом	31
Атабаев С.Н. Замонавий тиббиётда клиник лаборатор инновацияларнинг аҳамияти	33
Ахмедова Н.Ш., Сулаймонова Г.Т., Шадыева Н.Ш. Изучение лабораторных показателей функционального резерва почек при сопутствующем состоянии гипертонии с сахарным диабетом	34
Бабаджанова Ш.А., Курбанова Г.Ч. Нарушение обмена железа у больных с диффузно-токсическим зобом	36
Бабаев Х.Н., Омонов Ш.Р. COVID-19 да ошқозон-ичак тракти	38
Базарова Г.Р., Ньматов А.С. Ажратилган кўзгатувчиларни назорат қилиш тизими	41
Батырова Г.А., Таскожина Г.Е., Серикбаева Н.Р., Умарова Г.А. Оценка содержания кальция методом масс-спектрометрии у подростков западного региона Республики Казахстан	43
Бобожонова О.Ш., Курбонова З.Ч. Папаниколау усулида тўқ бўялган ядро рангини очартириш	44
Бобожонова Ш.Ш., Топилов И.И., Мардонов Ж.Н. Композит қопланган янги тўр шаклидаги имплантатнинг ўткир ва сурункали токсиклигини ўрганиш	46
Дилмуродова О. Биокимёвий қон текширувининг диагностика аҳамияти	48
Дилмуродова О., Дилмуродова М., Шайкулов Х.Ш. Пешобдаги	50

Raximberganov S.R., Raximova F.B. Klinik laborator diagnostika va informatika texnologiyalari uyg'unlashuvi-zamon talabi	354
Saidov A.B., Madolimov A.M. Donor qonining yaroqsizlik sabablarini o'rganish	355
Saidov.A.B., Kurbonova Z.Ch., Sayfutdinova Z.A., Shomansurova G.E. Qon komponentlarida bioximik ko'rsatkichlar laborator tashxisi	357
Saidvaliev F.S., Subxanova A.X. Migren va zo'riqish bosh og'rig'i bilan tashxislangan bemorlarda depressiya darajasini aniqlash	358
Saidvaliyev F.S, Subxanova A.X "Migren Pro" mobil ilovasini migren tashxisi qo'yilgan bemorlarda samaradorligini baholash	359
Samatova L.D., Bobojonova Sh.D. Donorlarda gemotransmissiv torch infeksiyalar	359
Samatova M.G'. Vitamin B ₁₂ laborator tahlili va klinik ahamiyati	362
Sayfutdinova.Z.A., Yodgorova K.P. Ayollar salomatligi uchun qondagi temirning ahamiyati	363
Sayfutdinova Z.A., Yodgorova K.P. Ayollarda gemoglobin darajasini aniqlash ahamiyati	364
Sayfutdinova Z.A., Valijonova M.S. Homiladorlik davrida toksik gepatit kechishining ahamiyati	366
Sayfutdinova Z.A., Hidoyatova M.D. Laboratory diagnostics of salts in urine analysis	367
Sayfutdinova Z.A., Khidoyatova M.D. Normative indicators of urine analysis	369
Sayfutdinova Z.A., Xidoyatova M.D. Peshob tuzlarining laborator diagnostikasi	370
Sayfutdinova Z.A., Xidoyatova M.D. Laboratoriyada vakutaynerlardan foydalanish	371
Sayfutdinova Z.A. Peshobni tayyorlashning umumiy qoidalari	373
Sayfutdinova Z.A. Zimnitskiy sinamasi uchun ko'rsatmalar	375
Sayfutdinova Z.A., Xidoyatova M.D. Ikki va uch stakanli sinamalar ...	376
Sayfutdinova Z.A. Peshobdagi diastaza va shaklli elementlar miqdorini o'rganish uchun yig'ish	378
Sayfutdinova Z.A. Peshobdagi diastaza va shaklli elementlar miqdorini o'rganish uchun yig'ish	379
Sayfutdinova Z.A. Reberg sinamasi uchun peshob yig'ish va saqlash qoidalari	381

4. Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Violations of coagulative hemostasis in patients with liver cirrhosis of the viral etiology // //European science review. – 2018. – №. 7-8. – C. 128-130.
5. Saidov A.B., Kurbonova Z.Ch., Sayfutdinova Z.A., Shomansurova G.E. Laboratory diagnosis of hemotransmissible infections in blood components // Zamonaviy klinik laborator tashxisi dolzarb muammolari. – 2022. - B. 71-73.
6. Saidov A.B., Kurbonova Z.Ch., Sayfutdinova Z.A., Shomansurova G.E. Qon komponentlaridagi gemotransmissiv infeksiyalarning laborator tashxisi // Zamonaviy klinik laborator tashxisi dolzarb muammolari. – 2022. - B. 44-45.
7. Saidov A.B. et al. Modern Principles of Ensuring Blood Component Infection Safety // Texas Journal of Multidisciplinary Studies. – 2023. – Vol. 18. – P. 44-48.
8. Saidov A.B. va b. Donorlarda gemotransmissiv infeksiyalarning diagnostika usullarini takomillashtirish // Amaliy va tibbiyot fanlari ilmiy jurnali. – 2023. - №2. – B. 241-245.
9. Saidov A.B. va b. Qon komponentlarida bioximik ko'rsatkichlar laborator tashxisi // Zamonaviy klinik laborator tashxisi dolzarb muammolari. – 2022. – B. 158-159.
10. Babadjanova Sh.A., Курбонова З.Ч. Qon kasalliklari: o'quv qo'llanma. 2023, 156 b.

MIGREN VA ZO'RIQISH BOSH OG'RIG'I BILAN TASHXISLANGAN BEMORLARDA DEPRESSIYA DARAJASINI ANIQLASH

**Saidvaliev F.S., Subxanova A.X.
Toshkent tibbiyot akademiyasi**

Tekshiruv maqsadi: migren va zo'riqish bosh og'rig'i bo'lgan bemorlarda depressiya darajasini aniqlash.

Tadqiqot usullari va materiallari. Nazoratimizda migren kasalligi bilan 25 ta, zo'riqish bosh og'rig'i bilan 25 ta bemor kuzatuvimizda bo'ldi. Ularning yoshi 20-55 yoshgacha (o'rtacha $37,8 \pm 9,9$), migren bilan tashxislangan ayollar 18 ta (72%), erkaklar 7 ta (28%). Zo'riqish bosh og'rig'i tashxisi bilan ayollar 14 ta (56%), erkaklar 11 ta (44%). Barcha 50 nafar bemorda quyidagi tekshiruvlar o'tkazilindi: klinik nevrologik, MRT, EEG, depressiya va havotir darajasini baholash uchun PHQ-9 shkalasidan foydalanildi.

Natija. Klinik-nevrologik tekshiruv dinamikada olib borildi. MRT-xulosasiga ko'ra nazoratimizdagi barcha bemorlarning 64% da bosh miya qon tomirlar ensefalopatiyasi kuzatildi, 36% da bosh miyaga aloqador patologik o'zgarishlar aniqlanmadi. EEG tekshiruvida barcha bemorlarda bosh miyada umumiy o'zgarishlar aniqlandi. PHQ-9 shkalasi bo'yicha migren kasalligida depressiyaning yengil darajasi 9 ballni, o'rta og'irlikda 13,8 ball, og'ir darajasi bilan 20,2 ballni tashkil etdi. Zo'riqish bosh og'rig'i bo'lgan bemorlarda yengil darajadagi depressiya 5,3 ball, o'rta og'irlikdagi depressiya 10,8 ball, og'ir darajadagi depressiya 15,4 ballni tashkil etdi.

Xulosa. Olingan natijalarga ko'ra zo'riqish bosh og'rig'i bilan kasallangan bemorlarga qaraganda migren kasalligida depressiyaning yengil, o'rta og'ir va

og'ir turi yuqori ko'rsatgichlarda uchradi. Bu esa o'z navbatida davolanishning boshlang'ich etaplarida bemorlarda depressiya va havotir belgilarni kamaytiruvchi terapevtik faoliyatni yo'lga qo'yib, keltirib chiqarishi mumkin bo'lgan nogironlikni oldini olishni talab etadi.

“MIGREN PRO” MOBIL ILOVASINI MIGREN TASHXISI QO'YILGAN BEMORLARDA SAMARADORLIGINI BAHOLASH

Saidvaliyev F.S; Subxanova A.X

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Tadqiqot maqsadi: migren tashxisi qo'yilgan bemorlarda “MIGREN PRO” mobil ilovani kundalikda qo'llash orqali bosh og'riq darajasini baholash.

Tadqiqot usullari va materiallari. Nazoratimizda migren kasalligi bilan tashxislangan 80 ta bemor kuzatuvda bo'ldi. Ularning yoshi 18-55 gacha. 61 nafari (76%) ayollar, 19 nafari (24%) erkaklar tashkil etdi. Barcha bemorlarga migrenni standart farmakologik davo muolajalari tavsiya etildi va 1-guruhdagi bemorlarning 40 nafariga migrenni profilaktik davolash bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar qog'oz anketasi ko'rinishida berildi, 2-guruh 40 nafar bemorga yuqorida keltirilgan tavsiyalar mobil ilova ko'rinishida berildi. Barcha 80 nafar bemorlarda klinik nevrologik, bosh miya MRT, EEG tekshiruvi, bosh og'riq darajasini aniqlashda VASH shkalasidan foydalanildi.

Natija. Barcha bemorlarda klinik-nevrologik tekshiruv dinamikada kuzatildi. Bosh miya MRT tekshiruvi natijalariga ko'ra 33% bemorlarda o'zgarish aniqlanmadi. 67% bemorda yengil atrofiya, 12% bemorda subarahnoidal mayda ishemik o'choqlar aniqlandi. EEG tershiruvida esa barcha bemorlarda umumiy bosh miyaga xos o'zgarishlar aniqlandi. VASH shkalasi davolanishdan avval ikkala guruhda yengil bosh og'rig'I kuzatilmadi. O'rtacha bosh og'rig'i 10%, kuchli og'riq 34%, chidab bo'lmas darajadagi bosh og'rig'i 56% tashkil etdi. Davo muolajasidan so'ng I guruhdagi 40 nafar bemorda 52% ga og'riq yo'qoldi. Yengil og'riq 25%, o'rtacha og'riq 10%, kuchli og'riq 8%, chidab bo'lmas darajadagi bosh og'rig'i 5% tashkil etdi. II guruhdagi bemorlarda bosh og'rig'i 75%ga yo'qoldi, yengil og'riq 10%, o'rtacha og'riq 8%, kuchli og'riq 7%, chidab bo'lmas darajadagi bosh og'rig'I kuzatilmadi.

Xulosa. Migren kasalligida davo muolajalaridan so'ng II guruhdagi bemorlarda chidab bo'lmas darajadagi kuchli bosh og'rig'I kuzatilmadi. Mobil ilova qo'llagan bemorlarda bosh og'rig'i 75%ga yo'qoldi. Tadqiqotimizda mobil ilova qo'llagan bemorlarda qo'shimcha davo muolajalarisiz kognitiv xulq-atvor ko'nikma va bilimlarni shakllantirish, davo muolajalar nazorati va migren qo'zg'atuvchi omillarni kundalikda nazorat qilish orqali bosh og'riq darajasini kamayishiga erishildi.